

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในทศวรรษที่ผ่านมา มีปรากฏการณ์หลายอย่างที่เกิดขึ้นในวงการศิลปะเด็ก และอย่างหนึ่งก็คือ กิจกรรมการประกวดศิลปะเด็ก ซึ่งจัดให้มีการประกวดทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา จนทำให้ฐานะของวิชาศิลปะศึกษาในระบบโรงเรียน และในสาขาของคนที่เข้ารับการศึกษาขอมรับมากขึ้น (อาานาจ เย็นสบาย, 2532) ทุกวันนี้การประกวดศิลปะเด็กกำลังเป็นที่นิยมกันมาก ดังจะเห็นได้ว่ามีการจัดประกวดกันมากมาย ตั้งแต่ระดับโรงเรียนด้วยกัน ในอำเภอเดียวกัน ในภาคต่างๆ ระดับชาติ และระดับสากลจากประเทศต่างๆ ทั่วทุกมุมโลก (ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล, 2533) จะเห็นว่าทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไปขอมรับกิจกรรมการประกวดศิลปะเด็กมากขึ้น ส่งผลให้มีความตื่นตัวและให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนศิลปะศึกษามากขึ้นเช่นกัน (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2534)

กิจกรรมการประกวด ศิลปะเด็ก ได้เริ่มเข้ามามีบทบาทกับชีวิตครอบครัวและสังคมไทยมากขึ้น นับว่าจะเป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง ครู อาจารย์ สถานศึกษา หนังสือ บทความ การประกวด นิทรรศการ และที่สำคัญที่สุดคือ ตัวเด็กก็ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะเด็กมาก และมีความกระตือรือร้นที่จะส่งผลงานเข้าร่วมประกวดชิงรางวัล วงการศิลปะเด็กของไทยมีความตื่นตัวและศึกษากันมาก ถ้าจะเปรียบเทียบเป็นเส้นกราฟจะสูงมาก (ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล, 2533) ดังจะเห็นได้จากปี พ.ศ.2523 จนถึงปี พ.ศ.2525 คณะกรรมการศิลปะเด็กแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินการจัดงานศิลปะเด็กประจำปีติดต่อกันรวม 3 ครั้ง ทยอยแบ่งกลุ่มเด็กผู้เข้าร่วมประกวดออกเป็น

2 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาแต่ละครั้งมีจำนวนผลงาน จำนวน
โรงเรียนที่ให้การสนับสนุนเพิ่มขึ้นตามลำดับ

ในการประกวดศิลปะ เด็กแต่ละครั้งจะประกอบด้วยบุคคลจากฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้อง
คือมีทั้งนักการศึกษา ครูอาจารย์ ผู้สอนศิลปะ ผู้บริหาร ศิลปิน นักจิตวิทยา นักสังคม
สงเคราะห์ นักหนังสือพิมพ์และกลุ่มผู้ให้การสนับสนุนทางด้านการเงิน สถานที่ และอุปกรณ์
ต่างๆ ซึ่งบุคคลเหล่านั้นมีทัศนคติและแนวคิดต่อการประกวดศิลปะ เด็กที่แตกต่างกันออกไปบ้าง
ก็เห็นด้วยและให้ความร่วมมือส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจัง บ้างก็ไม่เห็นด้วยและมีแนว เหตุ-
ผลที่เด่นชัด และบางฝ่ายก็มีทั้งส่วนที่เห็นด้วย ผสมกับการคัดค้านในบางจุดระคนกันไป
(สุลักษณ์ ศรีบุรี, 2533)

ในปัจจุบันได้มีการประกวดศิลปะ เด็กกันอย่างแพร่หลาย และได้มีโรงเรียนส่ง
ผลงานเข้าร่วมการประกวดเป็นจำนวนมาก ในขณะที่เดียวกันก็ได้มีนักวิชาการ นักการศึกษา
และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ให้ทัศนคติ และแนวคิดต่อการประกวดศิลปะ เด็กไว้ค่อนข้างน่าสนใจดัง
เช่นที่ บิยะชาติ แสงอรุณ (2525) ได้กล่าวว่า การประกวดศิลปะ เด็ก เป็นการกระตุ้นให้
เด็ก เกิดความคิดสร้างสรรค์ และแสดงออกถึงความสามารถในเชิงศิลปะ หากให้เห็น
บรรยากาศของช่างงานศิลปะของเด็ก มีการเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลง ตลอดจนพัฒนาการ
ตามอายุ และสภาพแวดล้อมของสังคม ก่อให้เกิดการตื่นตัว และสนใจที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

เป้าหมายการประกวดศิลปะ เด็กที่ถูกต้องคือ ควรมุ่งต้องการส่งเสริมให้เด็กไทย
ได้มีโอกาสแสดงออกทางศิลปะ ความความสนใจ และความภาคภูมิใจอย่างอิสระเสรี ต้องการสร้าง
สำนักความรับผิดชอบศิลปะ ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ให้กับเด็กตั้งแต่เยาว์วัย ต้องการ
พัฒนาความสามารถทางศิลปะและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทย โดยมุ่งจากพื้นฐาน

การศึกษา ต้องการเผยแพร่ผลงานศิลปะ เด็กไทยให้แพร่หลายทั้งภายในและภายนอกประเทศ
(อาานาง เย็นสบาย และ วิรุณ ตั้งเจริญ, ม.ป.ป.)

วัตถุประสงค์ของการประกวดศิลปะ เด็กที่จัดกันอยู่โดยทั่วไปมีประโยชน์ต่อการเรียน
การสอนศิลปะศึกษานในระดับจริง เรียนโดยตรง ดังที่ สุลักษณ์ ศรีบุรี (2533) ได้ให้ทัศนะว่า
วัตถุประสงค์ของการประกวดศิลปะ เด็กโดยทั่วไปแล้ว มักจะมีทิศทางเป้าหมายที่คล้ายคลึงกัน
คือ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกตามความสามารถ และความศรัทธาเริ่มสร้าง-
สรรค์ในทางศิลปะ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศ ความสนใจ และความตื่นตัวทางศิลปะแก่
เด็กเยาวชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

การจัดประกวดแข่งขันผลงานทางด้านศิลปะสำหรับเด็ก ในระดับต่างวาระทั้งระดับ
ประถม มัธยมและอุดมศึกษา มีส่วนช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนในด้านสิ่งแวดล้อมทางการ
เรียนรู้ในสาขาทัศนศิลป์ทางด้านวิชาศิลปะปฏิบัติดังที่ กาจกร สุนพงษ์ศรี (2530) ได้ให้ทัศนะ
ว่า การทำงานศิลปะโดยมีการแข่งขันเปรียบเทียบกัน มีรางวัลมาเป็นสิ่งล่อใจนั้น ยังเป็น
สิ่งจำเป็นอยู่ในการสอนศิลปะและวิชาอื่น ๆ ท้ายการแข่งขันยังมีประโยชน์และใช้ได้ผล แต่จะ
ต้องเป็นการแข่งขันอย่างมีจริยธรรม

พัฒนาการทางทักษะของเด็ก เป็นประเด็นหนึ่งที่เราได้รับความสนใจในการตัดสิน
การประกวดศิลปะ เด็ก คารง วงศ์อุปราช (2529) กล่าวว่า ในการตัดสินประเมินผลฝีมือ
น่าเชื่อถือแล้วร้ายในศิลปะเด็ก แต่ครูผู้สอนควรมีความรู้ว่าควรพัฒนาฝีมือเด็กอย่างไร เมื่อไร
และระดับไหน ในการเรียนการสอน ควรคำนึงว่าฝีมือก็ควรได้รับการวางพื้นฐานและพัฒนา
อย่างเหมาะสมเช่นกัน เด็กอายุหกขวบควรจะวาดภาพอย่างมีฝีมือขนาดไหน จะให้มีฝีมือแบบ
ผู้ใหญ่ไม่ได้ ผลงานของเด็กในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นมีความมุ่งงามน่าสนใจที่

การแสดงออกผ่านชีพีมือ ฉะนั้นฝีมือผ่านชีพี เรื่องสำคัญในการประเมินผลศิลปะ เด็ก

ผลการตัดสินให้รางวัลในการประกวดศิลปะ เด็ก ซึ่งมีลักษณะเป็นคาบสองคม ผลงานทางบวก เป็นตัวกระตุ้นให้ครูผู้สอน และผู้มีความรับผิดชอบเกี่ยวข้องได้พัฒนาตัวเอง เพราะได้รู้การพัฒนาของ เด็กและผลการสอนของตนเอง ส่วนผลเสียที่พบเกี่ยวกับการตัดสินงานศิลปะ เด็ก เนื่องจากการตัดสินชี้ขาดผลงานจากกรรมการ และผู้เกี่ยวข้องนั้น มักจะทำให้คนกลุ่มน้อยที่ได้รับชี้ขาดว่าดีชดเชยมติดใจ เด็กส่วนมากไม่ได้รับรางวัลย่อมมีความเสียใจ และจะมีผลต่อการพัฒนาการแสดงออกในลักษณะต่างว ใด (สุลักษณ์ ศรีบุรี 2530)

ในด้านการประกาศตัดสินให้รางวัลจากมติของคณะกรรมการนั้น มีทั้งฝ่ายที่ยอมรับ และฝ่ายที่น้อมรับทั้งนี้รูปแบบการจัดประกวดไม่แตกต่างกันใด ๆ เจนโดยเฉพะอย่างยิ่งใน คำนเกณฑ์การตัดสิน ก่อให้เกิดผลเสียกับบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ดังที่ กาจร สุนพงษ์ศรี (2534) ได้กล่าวไว้ว่า การตัดสินการประกวดศิลปะมีบ่อยครั้งที่เกิดความขัดแย้ง ผลของการตัดสินมีทั้งผู้ เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย อาจเป็นความขัดแย้งระหว่างกรรมการกับมหาชน หรือ กรรมการกับศิลปินผู้สร้างงาน หรือกรรมการกับครูอาจารย์และนักวิชาการในวงการศิลปะ ทั้งหมดนี้เป็นความขัดแย้งที่มีมาช้านานจนถึงปัจจุบัน และคงจะมีเรื่อยไปจนถึงอนาคต

ในด้านการ เรียงการสอนศิลปะศึกษานั้น การประกวดศิลปะ เด็กมีผลทำให้บรรณาที่แท้จริงของศิลปะศึกษาถูก เบี่ยงเบนไป โดยเฉพะอย่างยิ่งครูศิลปะศึกษาบางคนให้ความสำคัญในการสอนโดยมุ่ง เน้นการสอน ให้ลูกศิษย์ฝึกฝีมือเพื่อสร้างผลงานเข้าประกวดและคาดหวังชื่อเสียงรางวัล มากกว่าที่จะดำเนินการสอนตามหลักสูตร (อำนาจ เย็นสบาย, 2532) ในการส่งผลงานเข้าประกวดส่วนใหญ่ครูผู้สอนจะ เป็นผู้ดำเนินการส่งผลงานของ เด็กมาประกวดโดย

ที่เด็กไม่มีความสนใจหรือรับทราบมาก่อน ซึ่งเป็นการกระทำที่ครูต้องพิจารณาให้รอบครอบว่า ถูกต้องหรือไม่ เพราะเด็กมีส่วนร่วมรับรู้เกี่ยวกับการประกวดแข่งขันหรือต้องการรางวัลแต่อย่างใด เช่นเดียวกันกับผู้ปกครอง ซึ่งมุ่งหวังอยากให้บุตรหลานของตนได้รางวัลจากการประกวดศิลปะเด็ก จึงริเริ่มส่งเสริมเด็กโดยจัดหาครูมาสอนพิเศษ เพื่อฝึกฝนและแนะนำวิธีการสร้างผลงานเพื่อให้ได้รับรางวัล (ชัยณรงค์ เจริญพานิชกุลย์, 2533)

ผลงานการสร้างสรรค์ศิลปะของเด็ก เป็นสิ่งที่ผู้ให้คะแนนมาใช้เป็นเครื่องมือในการแข่งขัน เพราะจะนำไปสู่ผลเสียแก่เด็กส่วนใหญ่ ในการแข่งขันประกวดศิลปะเด็ก จำเป็นต้องมีผู้ชนะ เพียงเด็กไม่กี่คน ผู้แข่งขันทุกคนต้องการตำแหน่งนั้น เมื่อต้องการรางวัล เขาก็จะทำทุกวิถีทางที่จะให้ได้มา ความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ก็หมดไปในสนามการแข่งขัน หัวใจก็จะหยาบกระด้างแข็งผาก ยิ่งเด็กคนไหนผ่านสนามแข่งขันมากเท่าใด กตึกาและการเอาชนะก็จะทำให้หัวใจของเขากระด้างขึ้นเท่านั้น (มานพ ถนอมศรี, 2531)

สน สิมাত্রัง (2528) ได้ให้ข้อสังเกตแก่ครูสอนศิลปะเด็ก จากการวิเคราะห์ผลงานศิลปะเด็กที่ส่งมาประกวด มีประเด็นสำคัญดังนี้

1. ครูสอนศิลปะเด็กกับวัตถุประสงค์การประกวดศิลปะเด็ก ครูสอนศิลปะหลายท่านมีความมุ่งหมายในเรื่องรางวัลมากเกินใบ ที่กล่าวถึงรางวัลน่าเชื่อถือเคลมว่า ครูสอนศิลปะหวังเงินรางวัลเป็นค่าตอบแทน แต่หมายถึง ครูสอนศิลปะหลายท่านต้องการได้ไว้เป็นเกียรติแก่โรงเรียนเป็นสำคัญ และเป็นการแสดงถึงความสำเร็จในการเรียนการสอนที่ครูสอนศิลปะเด็ก ผู้ที่รับผิดชอบอยู่ ความมุ่งหมายของครูบางท่านจะจริงจังจนทำให้ท่านมองข้ามวัตถุประสงค์แท้จริงของการประกวดว่า มุ่งส่งเสริมการปลูกฝังศิลปะนิสัยในเด็กให้แพร่หลาย การให้รางวัลเป็นกุศโลบายอย่างหนึ่ง เท่านั้นที่จะชักจูงใจเด็กให้สนใจมากขึ้นและให้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจ ไม่ได้ให้รางวัลเพื่อชี้ขาดถึงความสามารถพิเศษส่วนบุคคลแต่อย่างใด

ฉะนั้นจึงใคร่ขอให้ครูสอนศิลปะช่วยกันทบทวนถึงหลักปรัชญาศิลปะศึกษาที่เน้นการใช้ศิลปะ เป็นสื่อ
 นำไปพัฒนาด้านจิตใจและร่างกายของเด็ก ความสำเร็จที่น่าภูมิใจของครูสอนศิลปะน่าจะอยู่
 ที่เด็กศิษย์ที่มีนิสัยที่ เขียวพร้อมจะ เป็นผู้ใหญ่ที่มีศิลปะนิสัยในอนาคตมากกว่า เรื่องรางวัล

2. ครูสอนศิลปะกับปรัชญาศิลปะศึกษา มีข้อบกพร่องหลายข้อที่น่าสนใจ ข้อบก-
 พร่องมักจะเป็นเรื่อง เกี่ยวข้องถึงครูผู้สอนศิลปะ เด็ก อาทิเช่น การเป็นที่เลี้ยงคอยควบคุมเด็ก
 เขียนรูป และพยายามให้คำแนะนำโดยหวังผลงานที่มีคุณค่าทางศิลปะสูง เป็นการไม่สอดคล้อง
 กับปรัชญาศิลปะศึกษา สิ่งเหล่านี้เป็นความเข้าใจผิด ความจริงที่ควรเป็นไปก็คือการสนับสนุน
 ให้เด็กมีความสามารถในการแสดงออกทางศิลปะตามภูมิภาวะของเด็กแต่ละวัยมาใช้เอาความรู้
 หรือความเห็นของครูไปครอบงำความคิดและวิธีการแสดงออกของเด็ก จึงหวังว่าครูผู้สอนศิลปะ
 เด็กคงใจกว้างรับฟังความคิดเห็น และนำไปทบทวนกับเป้าหมายการเรียนการสอนต่อไป

อนึ่งจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนศิลปะศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีประสบ-
 การณ์ในการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนและเห็นคุณค่าของการประกวดที่มีผลต่อ
 การเรียนการสอน พอสรุปได้ดังนี้คือ

1. หัวข้อของการประกวดที่จัดขึ้นโดยทั่วไปนั้นมีความน่าสนใจ สามารถนำมาใช้
 เป็นแรง เสริมทางด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ และปรับเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน
 ในแผนการสอนของคนได้อย่างต่อเนื่อง
2. การส่งผลงานศิลปะ เด็ก เข้าประกวด และได้รับรางวัลมีผลดีทำให้ผู้บริหารให้
 ความสนใจ และสนับสนุนการเรียนการสอนวิชาศิลปะศึกษามากขึ้น ทั้งในด้านอุปกรณ์การเรียน
 สื่อการสอน และอาคารสถานที่
3. ผู้เรียนมีความตื่นตัวที่จะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน และสร้างผลงานที่มี
 คุณภาพเพื่อส่ง เข้าร่วมประกวด

จากการศึกษาเกี่ยวกับการประกวดศิลปะ เด็กจากนักวิชาการและครูศิลปะศึกษา
ข้างต้น สามารถสรุปผลดีและผลเสียของการประกวดศิลปะ เด็กต่อการ เรียนการสอนได้
พอสังเขป 4 ด้าน ดังนี้

ลำดับ	ผลดี	ผลเสีย
1.	ครูผู้สอน - เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้สอนมีความรับผิดชอบมากขึ้น และได้พัฒนาตัวเอง - ครูผู้สอนได้รับการยอมรับและเชื่อถือมากขึ้น เมื่อเด็กได้รับรางวัล	- มุ่งเน้นการสอนให้เด็กส่งงานประกวดและสร้างงานเพื่อให้เกิดรางวัล - ละเลยปรัชญาศิลปะศึกษา และการดำเนินการสอนที่เหมาะสม
2.	ผู้เรียน - เมื่อชนะการประกวดจะมีความพอใจและความมั่นใจในความสามารถ - ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และการแสดงออกทางศิลปะ - มีความพยายามในการสร้างผลงานที่มีคุณภาพ	- เด็กที่ม่ได้รับรางวัลย่อมมีความเสียใจและมีผลต่อพัฒนาการ การแสดงออกทางศิลปะ - การประกวดทำให้เด็กมีนิสัยชิงดีชิงเด่น เห็นแก่ตัวและจิตใจ แข็งกระด้าง - ความคิดในการสร้างผลงานศิลปะ ไม่ควรนำมาแข่งขันกัน ศิลปะเป็นเรื่องของความพึงพอใจที่จะตอบสนองให้กับตัวเอง

ลำดับ	ผลดี	ผลเสีย
3.	หลักสูตรและการดำเนินการสอน - วิชาศิลปะศึกษาได้รับความสนใจและยอมรับกว้างขวางขึ้น - วัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมได้รับการปรับให้ทันเหตุการณ์	- การจัดการ เรียนการสอนมุ่งไปที่กิจกรรมเกี่ยวกับการประกวดมาก เกินไป - วัตถุประสงค์ของหลักสูตรและแผนการการสอนถูก เบี่ยงเบนไปจากที่กำหนด - ประเมินผลโดยเน้นที่ผลงาน และฝีมือจนละเลยพัฒนาการทางคำทักษะและการปฏิบัติงาน
4.	สิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้ - รางวัลเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดความกระตือรือร้นในการ เรียนการสอน และการทำงาน - เป็นโอกาสในการร่วมกิจกรรมเผยแพร่ผลงานและชื่อเสียงให้แพร่หลายทั้งภายในและภายนอกประเทศ - ได้รับการสนับสนุนทางด้านวัสดุ อุปกรณ์ทางศิลปะและห้องปฏิบัติการ	- ทำให้บรรยากาศการปฏิบัติงานศิลปะศึกษาน่าสนใจ เรียนมุ่งไปที่การแข่งขันและชิงรางวัล - กิจกรรมส่งเสริมการแสดงออกมีข้อจำกัด เพราะผลงานที่จัดประกวดมีเพียงภาพเขียน ภาพพิมพ์ และภาพปะติดเท่านั้น

จากการสรุปทัศนะของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผลดีและผลเสียของการประกวดศิลปะ
เด็ก แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการประกวดศิลปะ เด็กที่กำลัง เป็นที่นิยมอยู่นี้ประกอบด้วยส่วนที่
เกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอนศิลปะศึกษาด้าน ต่างๆ 4 ด้านคือ ครูผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร
และสิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้ ถ้าผู้เกี่ยวข้องกับการประกวดศิลปะ เด็กขาดความเข้าใจใน
ผลดีและผลเสียของการประกวดศิลปะ เด็ก นอกจากจะไม่ได้ส่งเสริมการเรียนการสอนทาง
ศิลปะเท่าที่ควรแล้ว ยังเป็นการสร้างผลเสียสำหรับเด็กอีกด้วย ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดย
เฉพาะครูศิลปะศึกษาจะต้องร่วมกันหาวิธีการที่จะทำให้รูปแบบการประกวดศิลปะ เด็กมีส่วนช่วย
ส่งเสริมการเรียนการสอนศิลปะศึกษาต่อไป

การประกวดศิลปะเด็กในกรุงเทพมหานคร และ เขตการศึกษา 9

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2475 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ในวงการศิลปะมีเรื่องราวที่น่า
สนใจเกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะองค์กรศิลปะ องค์กรแรกที่เป็นต้นแบบความเคลื่อนไหว
ทางศิลปะคือ ศิลปินในสาขาจิตรกรรมได้เปิดแสดงผลงานภาพเขียนครั้งแรก เมื่อวันที่ 10-
24 ธันวาคม พ.ศ.2487 ณ ศาลาเฉลิมกรุง และครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน - 5
ธันวาคม พ.ศ.2488 ภายหลังได้ประกาศยุตินโยบายของตนเองลงในปี พ.ศ.2489 จากนั้น
ก็มีมีองค์กรนอกราชการ เช่นนี้อีก เป็นเวลาอันยาวนาน ในปี พ.ศ.2497 สมาคมศิลปะ
ไทยได้ก่อตั้งขึ้น คณะกรรมการศิลปะแห่งประเทศไทยตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2522 ในปีต่อมา
ก็พัฒนาเป็นชมรมศิลปะแห่งประเทศไทย และปี พ.ศ.2525 ก็เปลี่ยนเป็นสมาคม
ศิลปะมาไทยในที่สุด องค์กรนี้ต้องการผลักดันให้เกิดเวทีการแสดงออกทางศิลปะที่เปิดกว้าง
ทุกแนวความคิด จากนั้นจึงเกิดโครงการศิลปะแห่งประเทศไทยขึ้น ตามมาด้วย
โครงการศิลปะ เด็กแห่งประเทศไทย และล่าสุดคือ เป็นองค์กรริเริ่มโครงการศิลปะ
เยาวชนแห่งประเทศไทย (อำนาจ เย็นสบาย, 2532)

ในช่วงปี พ.ศ. 2511-2520 มีความตื่นตัวของศิลปะ เด็กที่แยกแยะออกมาจากการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา ศูนย์กลางความเคลื่อนไหวอยู่ที่โรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ หรือโรงเรียนชั้นนำในกรุงเทพมหานคร ในขณะที่โรงเรียนชั้นนำในกรุงเทพมหานครพัฒนาการเรียนการสอนศิลปะที่มีความใกล้เคียงกับประเทศตะวันตก การศึกษาของเด็กในชนบทกลับมีช่องว่างอย่างมาก นับตั้งแต่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเด็ก สภาสังคมสิ่งแวดล้อม ความพร้อมของครู โรงเรียน นักเรียน และลักษณะเฉพาะของเด็กในภูมิภาคต่าง ๆ ภายใต้อาณัติทางศิลปะที่จำกัดนั้น บรรยากาศการประกวดแข่งขันศิลปะเด็กภายในประเทศยังอยู่ในสภาพที่เรียบง่าย แม้จะมีข่าวคราวการประกวดผลงานศิลปะเด็กระดับนานาชาติ ถึงขั้นเด็กไทยได้รับรางวัลสำคัญก็ยังไม่ได้รับความสนใจ หรือเกิดความตื่นตัวในหมู่กว้างแต่อย่างใด จะมีแต่โรงเรียนชั้นนำในกรุงเทพมหานคร เท่านั้นที่ได้รับรางวัลเป็นจำนวนมาก จนเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป

ต่อจากนั้นในปี พ.ศ. 2521-2530 ปรากฏการณ์ใหม่ของศิลปะ เด็กหลายคนได้รับรางวัลระดับนานาชาติบ่อยครั้ง และรางวัลเหล่านั้นกระจายไปตามโรงเรียนต่าง ๆ มากขึ้น ไม่ใช่รางวัลจะได้รับแค่เฉพาะโรงเรียนในกรุงเทพมหานครเท่านั้น ยังผลให้ครูและนักเรียนจากที่ต่าง ๆ เกิดความมั่นใจตัวเองอย่างไม่เคยมีมาก่อน ประกอบกับการเคลื่อนไหวในปีเด็กสากล ปี พ.ศ. 2522 การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการเรียนการสอน การแพร่กระจายของครูศิลปศึกษาอันเป็นผลผลิตของสถาบันการศึกษา และการเคลื่อนไหวครั้งสำคัญของสมาคมศิลปกรรมไทยร่วมกับองค์กรต่าง ๆ ที่สนับสนุนด้านเงินทุน เช่น ของรัฐและเอกชน บริษัท และธนาคาร ฯลฯ จนกระทั่งบริษัทเซ็นทรัลเทรดดิ้งมีนทร์สโตร์ สาขาลาดพร้าวได้สนับสนุนด้านการเงินอย่างเต็มที่ในเวลาต่อมา การเคลื่อนไหวของสมาคมศิลปกรรมไทยที่ได้จัดแสดงงานศิลปะเด็กแห่งประเทศไทยติดต่อกันมารวม 5 ครั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 ถึง พ.ศ. 2527 ได้ส่งผลกระทบต่อวงการศิลปะเด็กอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ต่างจังหวัด ในชนบทที่ห่างไกล ในเวลาเดียวกันองค์กรต่าง ๆ เช่น ไทยรัฐกับเครือซิเมนต์ไทย ตลอดจนหน่วยงาน

ภาคธุรกิจเอกชน และหน่วยงานราชการได้มีส่วนสนับสนุนกิจกรรมศิลปะเด็กอย่างกว้างขวาง ยิ่งโรงเรียนศรีสงครามวิทยา อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ได้รับรางวัลอย่างมากมาในฐานะเป็นโรงเรียนต่างจังหวัด และเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในการประกวดศิลปะเด็กได้รับรางวัลบนเวทีระดับประเทศที่ผ่านคู่ต่อสู้จำนวนผลงานนับหมื่นชิ้น และระดับนานาชาติที่มีคู่แข่งมากมาย แทนโรงเรียนชั้นนำในกรุงเทพมหานคร ยิ่งเป็นการกระตุ้นความตื่นตัวต่อการสนับสนุนของครูและโรงเรียนให้เข้าร่วมกิจกรรมการจัดประกวดผลงานศิลปะเด็กในเวทีต่าง ๆ มากขึ้น (อำนาจ เย็นสบาย, 2532)

การประกวดชิงรางวัลศิลปะเด็กในสังคมไทย ได้เริ่มขึ้นอย่างจริงจังในปี พ.ศ. 2520 เดิมทีจะเป็นความสามารถของครูอาจารย์ในโรงเรียนประเภทสาธิต แล้วมีโรงเรียนอื่นๆ ในส่วนกลางอีกก็มีโรงเรียน จนกระทั่งปรากฏรางวัลในระดับนานาชาติขึ้น การแสดงศิลปะเด็กแห่งประเทศไทย ก็จัดงานประกวดศิลปะเด็กขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2522-พ.ศ. 2523 หลังจากนั้นทุกหนทุกแห่งก็เต็มไปด้วยการประกวดศิลปะเด็ก ไม่ว่าจะเป็นระดับในกรุงเทพมหานคร สถาบันศิลปะ หอศิลป์ บริษัทห้างร้านต่างๆ (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2532)

การแสดงศิลปะเด็กแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2523 จัดโดยคณะกรรมการการแสดงผลงานแห่งประเทศไทย ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารทหารไทย ธนาคารออมสิน ฯลฯ รางวัลในระดับกลุ่มอายุ 11-13 ปี มีทั้งหมดจำนวน 5 รางวัล ผลปรากฏว่า โรงเรียนในกรุงเทพมหานครได้รับจำนวน 3 รางวัล และโรงเรียนในเขตการศึกษา 9 ได้รับจำนวน 2 รางวัล (คณะกรรมการแสดงผลงานแห่งประเทศไทย, 2523)

การแสดงศิลปกรรมแห่งประเทศไทยครั้งที่ 3 ในปี พ.ศ. 2525 จัดโดยชมรมศิลปกรรมแห่งประเทศไทยร่วมกับห้างเซ็นทรัล มีรางวัลยอดเยี่ยมทั้งหมด 20 รางวัล ผู้ที่ได้รับรางวัล (อายุ 5-15 ปี) โรงเรียนในกรุงเทพมหานครได้รับจำนวน 10 รางวัล และ

โรงเรียนในเขตการศึกษา 9 ได้รับจำนวน 5 รางวัล รวมรางวัลที่ได้รับทั้งในกรุงเทพมหานครและเขตการศึกษา 9 ได้รับทั้งหมด 15 รางวัล (ชมรมศิลปกรรมแห่งประเทศไทย, 2525) ในปีเดียวกันนี้ ภาควิชาศิลปะศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดนิทรรศการการประกวดศิลปะเด็กทั่วประเทศ เนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ผู้ส่งภาพเข้าประกวดระดับอายุ 11-12 ปี ซึ่งมีทั้งหมด 5 รางวัล ผลปรากฏว่าโรงเรียนในเขตการศึกษา 9 ได้รับรางวัลจำนวนทั้งหมด 5 รางวัล และผู้ส่งภาพเข้าประกวดในระดับกลุ่มอายุ 13-14 ปี มีจำนวนรางวัลทั้งหมด 5 รางวัล ผลปรากฏว่าโรงเรียนในเขตการศึกษา 9 ได้รับรางวัลทั้งหมดอีก 5 รางวัล (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525)

การแสดงศิลปกรรม "ในหลวงของเรา" ในปี พ.ศ.2529 จัดโดยมหาวิทยาลัยศิลปากร ร่วมกับการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย เปิดแสดงนิทรรศการตั้งแต่วันที่ 2-20 ธันวาคม พ.ศ.2529 ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีผู้สนใจส่งผลงานเข้าประกวดทั้งหมด 555 ภาพ ผู้ส่งภาพเข้าประกวดในกลุ่มระดับอายุ 13-17 ปี (ระดับมัธยมศึกษา) มีรางวัลทั้งหมดจำนวน 8 รางวัล ผลปรากฏว่าโรงเรียนในกรุงเทพมหานครได้รับจำนวน 1 รางวัล และโรงเรียนในเขตการศึกษา 9 ได้รับจำนวน 6 รางวัล (การประกวดศิลปกรรม "ในหลวงของเรา", 2529)

การประกวด "ศิลปกรรม บคท. ครั้งที่ 4" จัดโดยมหาวิทยาลัยศิลปากร ร่วมกับการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย เปิดแสดงนิทรรศการตั้งแต่วันที่ 2-20 ธันวาคม พ.ศ. 2532 ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีผู้ส่งผลงานทั้งหมดรวม 1,361 ภาพ ผู้ส่งภาพเข้าประกวดในกลุ่มระดับอายุ 13-17 ปี (ระดับมัธยมศึกษา) มีรางวัลจำนวน 6 รางวัล ผลการประกวดโรงเรียนในเขตการศึกษา 9 ได้รับรางวัลทั้งหมด 5 รางวัล ผลงานที่ร่วมแสดงในกลุ่มนี้มีจำนวนทั้งหมด 33 ภาพ ปรากฏว่าโรงเรียนในกรุงเทพมหานครได้ร่วม

แสดง 5 ภาพ และโรงเรียนในเขตการศึกษา 9 ได้ร่วมแสดง 15 ภาพ รวมโรงเรียนใน กรุงเทพมหานครและ เขตการศึกษา 9 ได้ร่วมแสดงทั้งหมดจำนวน 20 ภาพ (การประกวด ศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 4, 2532)

การประกวดศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 5 ระหว่างวันที่ 4-20 ธันวาคม พ.ศ. 2533 ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จัดโดยมหาวิทยาลัยศิลปากร ร่วมกับ การปิโตร- เลียมแห่งประเทศไทย มีผู้สนใจส่งผลงานเข้าประกวดทั้งหมด 570 ภาพ สำหรับกลุ่มผู้ส่ง ผลงานเข้าประกวดแข่งขันระดับอายุ 13-17 ปี (ระดับมัธยมศึกษา) มีรางวัลจำนวน 6 รางวัล ผลปรากฏว่าโรงเรียนในกรุงเทพมหานครได้รับ 2 รางวัล และโรงเรียนในเขต การศึกษา 9 ได้รับ 4 รางวัล นอกจากนี้ ผลงานที่ได้ร่วมแสดงจำนวน 8 ภาพ และ โรงเรียนในเขตการศึกษา 9 ได้ร่วมแสดงจำนวน 23 ภาพ รวมโรงเรียนในกรุงเทพ-มหานคร และ เขตการศึกษา 9 ได้ร่วมแสดงจำนวนทั้งหมด 31 ภาพ (การประกวด ศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 5, 2533)

การประกวดศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 6 ระหว่างวันที่ 2-19 ธันวาคม พ.ศ. 2534 ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จัดโดยมหาวิทยาลัยศิลปากร ร่วมกับ การปิโตร- เลียมแห่งประเทศไทย มีผู้ส่งผลงานเข้าประกวดทั้งหมด 497 ภาพ สำหรับผู้ส่งผลงานเข้า ประกวดแข่งขันระดับอายุ 13-17 ปี (ระดับมัธยมศึกษา) มีรางวัลในกลุ่มนี้มีจำนวน 6 รางวัล ผลปรากฏว่าโรงเรียนในเขตการศึกษา 9 ได้รับ 4 รางวัล ผลงานที่ได้ร่วม แสดงทั้งหมดในกลุ่มนี้มีจำนวน 25 ภาพ โรงเรียนในกรุงเทพมหานครได้ร่วมแสดงจำนวน 7 ภาพ และโรงเรียนในเขตการศึกษา 9 ได้ร่วมแสดงจำนวน 11 ภาพ รวมโรงเรียนใน กรุงเทพมหานครและ เขตการศึกษา 9 ได้ร่วมแสดงจำนวนทั้งหมด 18 ภาพ (การประกวด ศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 6, 2534)

การประกวดศิลปกรรม "นาลิ่งที่สี่ชีวิต" ครั้งที่ 3 ประจำปี พ.ศ.2534
 สนับสนุนโครงการโดย มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะ
 ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาลัยครูสงขลา ร่วมกับ บริษัทในเครือโชนิบา
 ประเทศไทย ได้แสดงนิทรรศการตั้งแต่วันที่ 15-30 พฤศจิกายน พ.ศ.2534 แสดง
 ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร วันที่ 11-26 ธันวาคม พ.ศ.2534 แสดง
 ณ หอสมุดแห่งชาติ รัชมิ่งคลาภิเษก จังหวัดเชียงใหม่ วันที่ 9-19 มกราคม พ.ศ.2535
 แสดง ณ สโมสรอาจารย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วันที่ 24 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ.
 2535 แสดง ณ หอประชุมวิทยาลัยครูสงขลา จังหวัดสงขลา กลุ่มผู้ส่งผลงานเข้าประกวด
 ในระดับมัธยมศึกษา (ม.1-ม.6) มีรางวัลทั้งหมด 21 รางวัล ผลปรากฏว่าโรงเรียน
 กรุงเทพมหานครได้รับจำนวน 11 รางวัล และโรงเรียนในเขตการศึกษา 9 ได้รับจำนวน
 4 รางวัล รวมโรงเรียนในกรุงเทพมหานครและเขตการศึกษา 9 ได้รับจำนวนทั้งหมด 15
 รางวัล ผลงานที่เข้าร่วมแสดงในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีจำนวนทั้งหมด 34 ภาพ โดยมี
 โรงเรียนในกรุงเทพมหานครได้ร่วมแสดงจำนวน 22 ภาพ และโรงเรียนในเขตการศึกษา
 9 ได้ร่วมแสดงจำนวน 4 ภาพ รวมผลงานที่ได้ร่วมแสดงทั้งในกรุงเทพมหานครและเขต
 การศึกษา 9 ได้แสดงทั้งหมด 26 ภาพ (การประกวดศิลปกรรม "นาลิ่งที่สี่ชีวิต" ครั้งที่
 3, 2534)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางแสดงจำนวนผลงานที่ได้ร่วมแสดงจากการประกวดศิลปกรรม ปตท.

ครั้งที่ 4-6 ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานครและ

โรงเรียนในเขตการศึกษา 9 ระดับกลุ่มอายุ 13-17 ปี

การประกวดศิลปกรรม ปตท.	จำนวนผลงานที่ได้ ร่วมแสดงทั้งหมด	โรงเรียนใน กรุงเทพฯ	โรงเรียนใน เขตการศึกษา 9	โรงเรียนในเขต การศึกษาอื่น ๆ
ครั้งที่ 4 พ.ศ.2532	6	5	15	13
ครั้งที่ 5 พ.ศ.2533	35	8	23	4
ครั้งที่ 6 พ.ศ.2534	25	7	11	7

(การประกวดศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 4-6, 2532-2534)

ศูนย์วิทยุโทรทัศน์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวางแสดงการได้รับรางวัลจากการ เข้าร่วมกิจกรรมการจัดประกวดศิลปกรรม ปตท.

ครั้งที่ 4-6 ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานครและ

โรงเรียนในเขตการศึกษา 9 ระดับกลุ่มอายุ 13-17 ปี

การแสดงศิลปกรรม ปตท.	จำนวนรางวัล	โรงเรียนใน กรุงเทพฯ	โรงเรียนใน เขตการศึกษา 9	โรงเรียนในเขต การศึกษาอื่น ๆ
ครั้งที่ 4 พ.ศ.2532	6	-	5	1
ครั้งที่ 5 พ.ศ.2533	6	2	4	-
ครั้งที่ 6 พ.ศ.2534	6	-	4	2

(การประกวดศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 4-6, 2532-2534)

การจัดประกวดศิลปะเด็กในกรุงเทพมหานคร ในภาครัฐบาลหน่วยราชการ ได้จัด
ให้มีการประกวดศิลปะเด็กระดับมัธยมศึกษาอยู่มากมายอย่างสม่ำเสมอ นอกจากส่วนราชการ
ได้เป็นผู้ดำเนินการจัดประกวดดังกล่าวแล้ว ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ภาคเอกชนได้เข้า
มามีส่วนร่วมในการจัดประกวดศิลปะเด็กระดับมัธยมศึกษาอยู่กันหลายแห่ง เช่น บริษัทเครือ
รตธิบา ประเทศไทย บริษัทการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย บริษัทเครือซีเมนต์ไทย ห้าง

เซ็นทรัล าลา โรงเรียนที่ได้รับรางวัลบ่อยครั้ง กลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อายุ 9-17 ปี
ได้แก่

โรงเรียนวัดป่าเงินรัชคนาราม	กรุงเทพมหานคร
ศูนย์ศิลปะ เด็กไทย	กรุงเทพมหานคร
โรงเรียนเลขพิทยาคม	จังหวัดเลย
โรงเรียนศรีสงครามวิทยา	อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย
โรงเรียนมัธยมศึกษา	อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

าลา

(การประกวดศิลปกรรม ปคท. ครั้งที่ 4-6, 2532-2534)

นเขตการศึกษา 9 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น เลย หนองคาย
และสกลนคร นอกจากได้ส่งผลงานเข้าร่วมการประกวดศิลปะ เด็กที่กรุงเทพมหานครแล้ว ยัง
ได้จัดกิจกรรมประกวดศิลปะเด็กขึ้น โดยสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 9 เป็น
ผู้ดำเนินการจัด ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากบริษัท เจริญศรี พลาซ่า จำกัด และชมรมครู
ศิลปศึกษา ศิลปกรรม และศิลปหัตถกรรม เขตการศึกษา 9 โรงเรียนที่ได้รับรางวัลบ่อยครั้ง
กลุ่มอายุ 11-16 ปี ได้แก่

โรงเรียนคานแสนวิद्याสรรค์	จังหวัดอุดรธานี
โรงเรียนนาคำวงวิทยา	จังหวัดเลย
โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เลย	จังหวัดเลย
โรงเรียนมัธยมศึกษา	อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น
โรงเรียนพรเจริญวิทยา	อำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย

าลา

(สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 9, 2534-2535)

จากตารางแสดงจำนวนผลงานที่ได้ร่วมแสดงและตารางข้อมูลการแสดงผลศิลปกรรม ในการจัดประกวดศิลปะ เด็ก แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนใน เขตการศึกษา 9 ต่างมีความตื่นตัวและสนใจในกิจกรรมการประกวดศิลปะ เด็กในระดับ มัธยมศึกษามากกว่าเขตอื่น ๆ มีการสนับสนุนโดยการส่งผลงานเข้าร่วมประกวดอย่างต่อเนื่อง และประสบความสำเร็จได้รับรางวัลเป็นจำนวนมาก จนเป็นที่ยอมรับยกย่องในความสามารถ ของเด็กและครูผู้สอน อีกทั้งสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนเหล่านั้น

โรงเรียนในกรุงเทพมหานครก็จะอยู่ในสภาพแวดล้อมของความเป็นเมืองหลวง มีความพร้อมทั้งด้านการเรียนการสอนและนักเรียนต้องแข่งขันกันเองอย่างมากในชีวิตประจำวัน แต่จำนวนเด็กนักเรียนที่ส่งผลงานเข้าประกวด และรางวัลที่ได้รับมีจำนวนนับมากเป็นอันดับ สูงสุดของประเทศ ในขณะที่โรงเรียนในเขตการศึกษา 9 มีความพร้อมทั้งด้านการเรียน การสอนน้อยกว่า และนักเรียนแข่งขันกันเองในชีวิตประจำวันน้อยกว่า แต่ปรากฏว่ามีความ ตื่นตัวในการส่งผลงานเข้าร่วมประกวดเป็นจำนวนมากกว่า และได้รับรางวัลมากกว่า โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

จากการสัมภาษณ์ครูศิลปะศึกษาในกรุงเทพมหานคร ครูส่วนใหญ่เห็นคุณค่าของ รางวัลน้อยกว่าเขตการศึกษา 9 เด็กในกรุงเทพมหานครเข้าร่วมกิจกรรมการประกวดศิลปะ เด็ก เพราะเกิดความสนใจที่จะแสดงออกทางด้านความสามารถ และมีเวลาว่างที่จะทำงาน ศิลปะ เด็กในกรุงเทพมหานครไม่ค่อยหวังรางวัลเท่าใดนัก ในขณะที่ครูศิลปะศึกษาและนักเรียน ในเขตการศึกษา 9 เห็นความสำคัญของรางวัลมากกว่า เพราะหาที่ได้รับรางวัลชื่อเสียง ภายนอก เป็นที่ยอมรับจากเพื่อนครูด้วยกัน ผู้บริหาร และจากโรงเรียนอื่น ๆ

การแสดงออกทางด้านศิลปะของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ย่อมมีผล ต่อการแสดงออกทางด้านศิลปะของเด็กแตกต่างกันด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ

แอล-แอลเลจ (Al-allag, 1989) และ แฮร์ซ-การ์คเนอร์ (House-Gardner, 1985) ซึ่งได้ทำการวิจัยพบว่า การแสดงออกทางศิลปะของเด็กมีความจำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ในการสร้างจินตนาการ ประสบการณ์เหล่านี้คือ สิ่งที่เด็ก เคยสัมผัสโดยตรงจากสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างกันแต่ละกลุ่มอันประกอบไปด้วยด้านต่างๆ เช่น วัฒนธรรม สังคม และภูมิศาสตร์ นอกจากนี้ยังได้ค้นพบว่า การแสดงออกในการเขียนภาพมีความแตกต่างกันระหว่างเด็กในเมืองและเด็กในชนบท เด็กที่อยู่ในชนบทมักจะเขียนภาพตามแนวประเพณี และเด็กในเมืองการเขียนภาพจะได้รับอิทธิพลจากประเทศตะวันตก จินตนา ก้อนเพชร (2523) พบว่าสาเหตุการแสดงออกของเด็กมีความแตกต่างกันนั้น นอกจากเหตุผลของสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของเด็กที่แตกต่างกันแล้ว ราววัลยังมีอิทธิพลอย่างมากในด้านกระตุ้นให้เด็กได้แสดงออกตามพฤติกรรมที่พึงประสงค์

จากการวิจัยเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนศิลปะศึกษาของเซเทลเลท (Chetelat, 1982) พบว่า นักเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมของการส่งเสริมทางด้านสุนทรียศาสตร์ จะมีความสามารถทางการแสดงออกได้ดีกว่าเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการสร้างงานของเด็ก ถ้าครูสามารถจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนได้เหมาะสม เด็กจะมีความกระตือรือร้นในการแสดงออกทางด้านสุนทรียภาพ และสร้างผลงานศิลปะได้อย่างมีคุณภาพ ในทางนี้เกี่ยวข้องกับวิรัตน์ พิชญ์บุญ (2530) ที่กล่าวว่า การแสดงออกทางด้านสุนทรียภาพของเด็กแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันตามประสบการณ์ที่ได้รับจากสภาพแวดล้อมเดิมของเด็ก ซึ่งประสบการณ์เดิมนี้นำผลให้เด็กมีความคิด การรับรู้ ความรู้สึกในการตอบรับ และการแสดงออกแตกต่างกันไป

จากผลของการได้รับความสำเร็จจากการประกวดศิลปะเด็ก ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของเด็กนักเรียนจากโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร และเขตการศึกษา 9 ความแตก

ต่างของสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเด็ก และวิธีการดำเนินการสอนของครู สภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากกัน วิธีการสอนของครูที่แตกต่างกัน เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการประกวดศิลปะเด็ก ได้พบความคิดเห็นของนักวิชาการ และครูผู้สอน เกี่ยวกับผลดีและผลเสียของการประกวดศิลปะเด็กที่มีต่อการเรียนการสอน ศิลปศึกษาทั้งที่เห็นด้วยหรือให้การสนับสนุน ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใน กรุงเทพมหานครกับเขตการศึกษา 9 เกี่ยวกับการประกวดศิลปะเด็ก และผลกระทบของการประกวดที่มีต่อการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูศิลปศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใน กรุงเทพมหานครกับเขตการศึกษา 9 ในด้าน

1. รูปแบบการประกวดศิลปะเด็ก (ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น)
2. ผลกระทบของการประกวดศิลปะเด็กที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา

ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร และสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

สมมติฐานการวิจัย

สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันในด้านการเรียนการสอน และประสบการณ์ ทำให้เด็กมีการแสดงออกทางด้านการสร้างผลงานศิลปะที่แตกต่างกัน ดังนั้นครูศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร และเขตการศึกษา 9 ย่อมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการประกวดศิลปะเด็กและผลกระทบของการประกวดศิลปะเด็กที่มีต่อการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

นอกจากสภาพแวดล้อมแล้ว ราววัสดุอิทธิพลต่อการแสดงออกของ เด็กในการคล้อยตามที่แตกต่างกันด้วย การแสดงออกทางด้านการสร้างงานศิลปะที่แตกต่างกัน และตั้งอยู่ห่างไกลกัน ดังนั้น ครูศิลปะศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร และเขตการศึกษา 9 ย่อมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการประกวดศิลปะ เด็ก และผลกระทบของการประกวดศิลปะ เด็กที่มีต่อการ เรียนการสอนศิลปะศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูที่สอนวิชาศิลปะศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจริง เรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2535 ในกรุงเทพมหานคร และเขตการศึกษา 9

2. รูปแบบของการประกวดศิลปะ เด็ก ในงานวิจัยครั้งนี้หมายถึงองค์ประกอบที่ใช้ในการประกวด 7 ด้าน คือ วัตถุประสงค์ของการประกวดศิลปะ เด็ก การแบ่งกลุ่มผู้ประกวด การกำหนดหัวข้อเรื่อง การกำหนดขนาดสัดส่วนของผลงาน วัสดุและเทคนิควิธีการ ราววัล เกณฑ์และการตัดสิน

คำจำกัดความในการวิจัย

ครูศิลปะศึกษา หมายถึง ครูที่สอนวิชาศิลปะศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร และเขตการศึกษา 9

การประกวดศิลปะ เด็ก หมายถึง รูปแบบที่ใช้ในการประกวดซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์การประกวดศิลปะ เด็ก การแบ่งกลุ่มผู้ประกวด การกำหนดหัวข้อเรื่อง การกำหนดขนาดสัดส่วนของผลงาน วัสดุและเทคนิควิธีการ ราววัล เกณฑ์และการตัดสิน โดย

มีการมอบรางวัลเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ที่ชนะการแข่งขัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากหนังสือและงานวิจัย รวมทั้งสูจิบัตร บทความที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการประกวดศิลปะเด็ก การเรียนการสอนวิชาศิลปะศึกษา ประกอบด้วย ครูผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร และสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

2. กลุ่มประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้วิจัย คือ

2.1 ครูที่สอนวิชาศิลปะศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญศึกษา
ปีการศึกษา 2535 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 27 โรงเรียน เลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร
ร้อยละ 25 จากโรงเรียนทั้งหมด 110 โรงเรียน ศึกษาระบบสอบตามโรงเรียนละ 1 คน

2.2 ครูที่สอนวิชาศิลปะศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญศึกษา
ปีการศึกษา 2535 ในเขตการศึกษา 9 จำนวน 65 โรงเรียน เลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร
ร้อยละ 25 จากโรงเรียนทั้งหมด 262 โรงเรียน ศึกษาระบบสอบตามโรงเรียนละ 1 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้คือ แบบสอบถาม

ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบ
เลือกตอบและแบบเติมคำ (Check List)

ตอนที่ 2

2.1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการประกวดศิลปะเด็ก ประกอบด้วย

วัตถุประสงค์ การแบ่งกลุ่มผู้เข้าประกวด การกำหนดหัวข้อเรื่อง การกำหนดขนาดสัดส่วนของผลงาน วัสดุ และเทคนิควิธีการ รางวัล เกณฑ์และการตัดสิน ซึ่งเป็นแบบสอบถาม ประมาณค่า (Rating Scale)

2.2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ตามรายละเอียดในข้อ 2.1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended)

ตอนที่ 3

3.1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบของการประกวดศิลปะ เด็กที่มีต่อการเรียนการสอนศิลปะ ประกอบด้วย ครูผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร และสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale)

3.2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ตามรายละเอียดในข้อ 3.1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกวดศิลปะเด็กไปสอบถามกับกลุ่มประชากรทางไปรษณีย์ และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำแบบสอบถามตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่ของค่าก่อนและหาค่าร้อยละ

5.2 นำแบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อ 2.1 และตอนที่ 3 ข้อ 3.1 มาตรวจ

ให้คะแนน โดยตรวจให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า

5.3 นำแบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อ 2.2 และตอนที่ 3 ข้อ 3.2 มาหาค่าความถี่ และเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย

5.4 นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยหาใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X})

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที (t-test)

5.5 นำเสนอข้อมูลตอนที่ 1 ตอนที่ 2 ข้อที่ 2.1 และ ตอนที่ 3 ข้อ 3.1

ในรูปตารางและความเรียง ส่วนตอนที่ 2 ข้อ 2.2 และตอนที่ 3 ข้อ 3.2 นำมาสรุปในรูป
ความเรียง และนำเสนอพร้อมการเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการประกวดศิลปะ เด็กของครูศิลปศึกษา
จากสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่แตกต่างกัน
2. ทราบผลกระทบของการประกวดศิลปะ เด็กที่มีต่อการเรียนการสอนศิลปศึกษา
3. เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับรูปแบบการประกวดศิลปะ
เด็กในโอกาสต่อไป

คุนยวิทยทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย